

Kukurydza uprawna (*Zea mays* L.)

Charakterystyka:

Kukurydza uprawna jest jedynym przedstawicielem rodzaju *Zea* L. i pochodzi z Ameryki gdzie przez Azteków i Majów uprawiana była od 5 000 lat. Obecnie jest najbardziej rozprzestrzenioną rośliną zbożową na świecie, zajmując pierwsze miejsce pod względem produkcji ziarna. Ziarno kukurydzy powszechnie wykorzystuje się w celach konsumpcyjnych (kasza, płatki, mąki, popcorn) i przemysłowych (krochmal, spirytus, piwo, syrop, olej, leki). Roślina ta stanowi także jedną z najpopularniejszych roślin paszowych w żywieniu przeżuwaczy (ziarno, zielonka, kiszonka i susz). Kukurydza uprawna należy do roślin jarych (wysiewana wiosną), jednorocznych. Z pozostałych zbóż wyróżnia ją rozdzielnopłciowe kwiaty zebrane w charakterystyczne kwiatostany, męskie wiechy i żeńskie kolby (ryc.). Ziarna kukurydzy zebrane są w owocostany również nazywane kolbami. Na jednej roślinie znajduje się od jednej do trzech kolb.

Uprawa:

Kukurydza ma umiarkowane wymagania glebowe. Wysiew nasion na głębokość około 6 cm powinien być przeprowadzona w czasie kwitnienia czereśni. Z powodu powolnego kiełkowania plantacje kukurydzy narażone są na zachwaszczanie. Zbiór kukurydzy uzależniony jest od celu (kiszonka, ziarno) i rozpoczyna się w II połowie lipca.

Odmiany:

Kukurydza zwyczajna (*Z. mays* ssp. *indurata*) Roślina o średnim wzroście i umiarkowanie długim okresie wegetacyjnym, łatwo dojrzewająca w klimacie Polski.

Kukurydza pastewna (koński ząb, *Z. mays* ssp. *identata*) Najpopularniejsza odmiana przeznaczona na paszę. Odnacza się bujnym wzrostem i długim okresem wegetacji co sprawia, że w Polsce nie zawsze kończy wegetację przed nastaniem zimy.

Kukurydza cukrowa (*Z. mays* ssp. *saccharata*) Niska (do 1,5m) roślina o krótkim okresie wegetacyjnym (60-120 dni). Uprawiana jest głównie jako warzywo spożywcze w postaci kolb, które największą wartość spożywczą osiągają przed pełną dojrzałością (tzw. faza mleczno-woskowa). Natomiast dojrzałe ziarna wykorzystuje się powszechnie w postaci konserwowanej.

Kukurydza pękająca (*Z. mays* ssp. *evarta*) Dzięki dużej zawartości białka oraz odpowiedniej proporcji bielma szklistego i mączystego w ziarnach powszechnie wykorzystywana jest do produkcji popcornu.

Piśmiennictwo:

Szempliński W. (red.), 2012, Rośliny rolnicze, Wydawnictwo UWM, Olsztyn;

kukurydza zwyczajna
(za: New International Encyclopedia 1902)